

hvorpaa vi stode i 1852. Men det Tilfagn, som de tydske Hoffer, fremfor noget Andet, have klaget over ikke var opfyldt, er det, at Fællesforfatningen skulde bringes tilveie ved Forhandlinger med Slesvigs og Holsteens raadgivende Provindsialstænder. Dette Tilbud vil da træde i fuld Kraft og Virksomhed ved Ophævelsen af Forfatningen af 18de November. Hans Majestæt Kongen vil ikke ved Dktroi, ved sin egen Magtfuldkommenhed kunne give en ny Fællesforfatning for alle Monarkiets Dele. Skjøndt jeg ikke anseer en saadan for mulig, veed jeg vel, at der er mange af mine Medborgere, der troe, at vi vilde faae Gavn og Glæde af en saadan. Men skulde Tilveiebringelsen af en saadan Forfatning kunne lykkes efter Ophævelsen af Forfatningen af 18de November, vilde det kun kunne skee ved Kongens Magtfuldkommenhed. Skal man derimod vende tilbage til Overenskomsten af 1851 og 52 og tilveiebringe en Forfatning efter Forhandlinger med Slesvigs og Holsteens Provindsialstænder, der, vel at mærke, nu ikke ere raadgivende, men besluttende, samt med Kongerigets Rigsdag, henstiller jeg til mine Herrers Overveelse, hvor usandsynligt det vil være, at vi nogensinde komme til en Fællesforfatning, hvor urimeligt det vil være at tænke sig Enighed mellem disse Forsamlinger. Eller rettere sagt, man veed jo, hvad Majoriteten i begge Stænderforsamlinger vil. De ville et Slesvig-Holsteen, og det bliver altsaa den bestemte Fordring fra deres Side, men den tænker jeg mig, at Rigsdagen ikke nogensinde gaaer ind paa. Vi see saaledes, at man ved at ophæve Forfatningen af 18de November vil være kastet ud i et uoverskueligt Forfatnings-Kaos, hvorpaa det ikke er muligt at pine nogen Ende. Derfor tænker jeg mig ogsaa den Mulighed, at det nye Rigsraad, naar det kaldes sammen for at beslutte om Fællesforfatningens Ophævelse, kunde sige: „Nei, det gjøre vi ikke“. Det er vistnok tvivlsomt, hvorvidt man tør vente sig dette af det nye Rigsraad, ikke blot fordi Valgene dertil med en saadan Eventualitet for Die vilde foregaae under et sært Tryk, ikke blot fordi Valgene i Slesvig, under disse Omstændigheder og stærkt paavirkede Syd fra, sikkert ikke vilde falde ud i loyal Retning; men ogsaa fordi

Stillingen med en fjendtlig Hær paa Grændsen vilde øve et stærkt moralsk Tryk paa de frygtsomme og svage Gemytter i Rigsraadet. Det vil være en overordentlig mislig Situation; og jeg sætter, hvad vi have seet før, at de ledende Mænd holde sig tilbage af Frygt for at paatage sig Ansvaret. Men nu sætter jeg dog, at Rigsraadet siger „Nei! vi ophæve ikke Forfatningen“, saa vil Ministeriet altsaa træde af; det var jo den naturlige Følge. Men det er ingensunde givet, at der i den Majoritet, som vedtog Nægtelsen, vilde findes Mænd, der paa samme Gang kunne vinde Kongens og Nationens Tillid, eller havde Mod til under saadanne fortvivlede Forhold at overtage Statsroret. Og derfor siger jeg, at denne Situation meget let fører os hen mod Noget, som jeg for mit Bekommende ikke holder af at nævne, fordi jeg ikke holder af at fremmane Spøgeser, inden de begynde at faae Liv og Blod; men da den høitærede Minister dog selv har nævnt det i Folkethinget som en Mulighed, der for Nogle kunde være fristende, saa vil jeg ogsaa nævne det her og sige: at vi da vilde være førte lige henimod Statskupet, idet dette fra mange Sider da vilde synes at være den eneste Udvei. Saaledes troer jeg at have viist, at Regjeringens Standpunkt er overordentlig misligt, at det ikke er noget sikkert og trygt Standpunkt, men et Bippebrædt, der ligger over en Afgrund, hvori den flesvigholstenske Lindorm opspiler sit Gab, og hvoraf Absolutismens Natstygge overmaade let kan løfte sig. Regjeringens Standpunkt kan saare let føre os hen enten imod Slesvig-Holsteen eller imod Statskupet og Absolutismen. At Regjeringen ikke vil nogen af Delene, derom er jeg fuldkommen overbevist; men jeg kan ikke troe Andet, end at det vilde være lykkeligere, dersom Begivenhedernes Strøm vilde føre den bort fra dette Standpunkt til et, der var klarere og fastere.

Jeg antager imidlertid ogsaa, at dette nu er skeet. Efterretningerne fra Udlandet sige jo, at vore Modstandere have forkastet Regjeringens Tilbud. De ville ikke nøies med et Slesvig-Holsteen i Perspektiv, men de ville have det strax. Derimod behøves der, naar de øster-rigste og preussiske Tropper ere samlede ved